

ԳԵՐԱՇԵՆՈՐՀ Տ. ԳԵՐՆԵՒԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՓՈԼՍՏՅԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ ՄԵՐ ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒՆ՝

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ի՞նչ տպավորություն թողած է Ձերոք Սրբազնության վրա Ամենայն Հայոց Ազգապետ և Կրօնապետ Տ. Տ. Գեորգ Զ. Կաթողիկոսը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Ամենայն Հայոց Հայրապետը՝ Նորին Ս. Օծություն Տ. Տ. Գեորգ Զ. Կաթողիկոս մեր դարու հայ եկեղեցականության մեծագույն դեմքերեն մին է: Հակառակ իր հառաջացած տարիքին, Նորին Սրբությունը անխոնջ կաշխատի, սրտեռանդն նվիրված Ս. Էջմիածնի ու Հայաստանյայց եկեղեցվո պաշտօնության և հայ ժողովուրդի ու Հայրենիքի բարօրության: Ան ամենայն աշխրջությամբ կհոգնի իր հոտը թե՛ արտասահմանի, թե՛ Ստվեռական Միության մեջ և թե՛ Հայաստանի սահմաններեն ներս: Ազգային և եկեղեցական բոլոր խնդիրներուն և գործերուն լավագույն լուծումը կգտնե ան ըստ պատշաճության իրաց և հանգամանաց, իրողություն մը, որ առանձնահատուկ է իր լայնախոհության, ներթափանցողության և խորունկ կշռադատության: Իր մտածումն ու աշխատանքը կեդրոնացած են հանուր հայության ազգային և եկեղեցական միության վրա: Հայաստանյայց եկեղեցին իր բոլոր նվիրապետական Աթոռներով և հայ ժողովուրդը ցիրուցանված աշխարհի շրջա կողմերը, կկազմեն տեղեկ անքակտելի միություն մը, զոր պետք է ավելի զորացնել, ամրապնդել՝ ամբողջ հայության հավերժու-

թյան համար: Հայոց Սրբազնագույն Հայրապետը գերազույն հարացույցն է դժվարությանց հաղթահարելու, նեղությանց դիմակալելու, դեկավարելու և առաջնորդելու, հոտը հովվելու, նվիրումի ու ծառայության, մեծության և խոնարհության. ան մարմնացումն է մեր պաշտելի նախնիքներու շունչին ու տգիին:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ի՞նչ է Ձեր կրած տպավորությունը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Լավ: Հոգևոր կցանկալինք սակայն տեսնել լավագույնը և առ այդ անհրաժեշտ է, որ Վեհապատ Հայրապետը իր շուրջն ունենա ավելի մեծ հույլ մը եկեղեցականների գիտուն և հավատավոր, հուսնորուն և գործունյա, հոգևոր նվիրված Մայր Աթոռի ծառայության և պաշտօնության: Այսպիսի փաղանգ մը հայ եկեղեցականներու պիտի կարենա շին, պայծառ ու անսասան պահել Ս. Էջմիածինը և Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ըլլալով Մեծի Տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության Անթիլիասի Դպրեվանքի վերատեսուչ, ի՞նչ տպավորություն վրեցիք էջմիածնի Հոգևոր Ծեմարանին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Հոգևոր Ծեմարանը սյունն է Մայր Աթոռին. պետք է անհրաժեշտորեն զորացնել տեսչական և ուսուցչական կազմերը և բազմացնել ուսանողության թիվը: Այս գործին մեջ պետք է, որ արտասահմանի հայությունը իր նյութական և բարոյական միջոցներով զորավիգ կանգնի անոր: Մրաված աշխատանքով, մասնավոր դեկավարության մը և բոլոր հսկողության մը ներկա Յժ ուսանողներն կարելի է Ազգին ու եկեղեցվուն ծառայության նվիրված լավ եկեղեցականներ տնենալ: Ծեմարանը տկար է կրոնական և աստվածաբանական գիտությանց մեջ, իսկ զորավոր՝ հայագիտական ուսմանց մեջ:

1. Ամսից ավելի Մայր Հայրենիքում էր գտնվում Մեծի տանն Կիլիկիո Կաթողիկոսության Անթիլիասի Դպրեվանքի վերատեսուչ գերաշնորհ Տ. Դերենիկ եպիսկոպոս Փոլատյանը: Իր մեկնելու նախօրյակին մեր խմբագրության թղթակիցը գիմեց սրբազանին՝ իր ստացած տպավորությունները մեր ընթերցողների հետ բաժանելու խնդրանքով և իր հարցումներին ստացավ գրավոր պատասխաններ, որոնք հրատարակության ենք հանձնում:— ԽՄՐ.:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ինչպե՞ս եք տպավորված Մայր Հայրենիքի եկեղեցիներին, եկեղեցականներին և այն պատարագներին, զորո՞ւ մատուցանեցիք Դուք անձամբ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Մայր Հայրենիքին մեջ քիչ թվով գործող եկեղեցիներ և վանքեր տեսա: Դիտելի է, որ հոս հայ եկեղեցականները նվիրված են իրենց պաշտոնին և լավագույնս կկատարեն ծեսերն ու արարողությունները և խորհրդագործությունները: Իմ այցելած եկեղեցիներես տպավորություն ալն եղավ, որ հայ ժողովուրդը ջերմեռանդորեն և սրտագինս նվիրված է իր Ս. Եկեղեցվուն և իր նախնիքներու հավատքին և թե ան ալիքի մեծ թվով պատրաստված եկեղեցականներու պետք ունի՝ հոգևոր առաջնորդության համար:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ձերդ Սրբազնությունը, վերջին տարիներս այցելած ըլլալով միջին արիւնջիւան, ամբիկյան և եմրուպական կարգ մը երկիրներ, կրարե՞հաճի՞ լուսաբանել, թե ի՞նչ է Սփյուռքի հայութեան վերաբերմունքը դեպի Ամենայն Հայոց Աթոռակոսությունը և ի՞նչ կարելի է ընել՝ առավել ևս սերտացնելու համար Մայր Աթոռի և Սփյուռքի կապը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Սփյուռքի հայութիւնը խոր հավատքով և ջերմ պաշտանքով կ'ապւլած է Մայր Աթոռին՝ Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը, քանզի համոզված է, որ Ս. Էջմիածինը հայութեան և Հայաստանյայց Ս. Եկեղեցվո գոյատևման և պահպանման կորիզն ու պատվանդանն է: Սփյուռքը կ'ապրի այն ջերմ հավատքով, թե իր կրօնական և ազգային դիմագիծը՝ ինքնուրույնութիւնը կ'պահ և կ'համակերթացնէ ինքիւնը երբ ճշմարտապէս հոգովով կ'ապրի Մայր Աթոռի հետ: Ան կ'համակատար, թե մի է Հայաստանյայց եկեղեցին և ինք այդ միութեան անբաժնի մի մասն է:

Սփյուռքի և Մայր Աթոռի միջև հարաբերությունները ալիքի կսերտանան, երբ ևրկուսեք փոխադարձ այցելություններ ըլլան և զիրար ալիքի մոտին ճանչնան և ճշմարտորեն հասկնան:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— 1945-ին ալ այցելած էիք Սովետական Հայաստան: Այդ այցելութենէն ութը տարի հետո ի՞նչ տարբերություն կ'տեսնէք Մայր Հայրենիքի և անոր մայրաքաղաք Երևանի նախկին և այժմյան վիճակի մեջ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Տարբերությունը շատ մեծ է: Մայր Հայրենիքը իր մայրաքաղաքով շինարարական, տնտեսական, կրթական և գիտական ապարեհներու մեջ չլքատու նվաճումներ տնեցած է. նվաճումներ, որոնք քանի մը տարի առաջ մեր միտքին իսկ չէին անցներ: Կառուցված ևն նոր գրուղեր, շեն-

քեր, գործարաններ, դպրոցներ, շուկաներ: Կառուցողական և արդյունաբերական աշխատանքը մեծ թափով հառաջ կ'երթա: Ժողովուրդի տնտեսական կյանքը զգալիորեն բարելավված է և ալիքի բարելավվելու բոլոր հնարավորությունները կ'ան:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Իմացած եմ, որ վերջին օրերս այցելած եք կարգ մը հնագիտական վայրեր. ինչպե՞ս եք տպավորված այդ այցելություններին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Հնագիտական վայրերը թե՛ ուրախութեամբ և թե՛ տխրութեամբ համակեցին զիս: Տխրութեամբ՝ որովհետեւ Կաթողիկոսացոյցած եռուն և հավատքով լի կյանքը չունին. գրեթե բոլորն ալ առանց միաբանութեան են: Ուրախութեամբ՝ որովհետեւ անոնք ամենքն ալ Հայաստանի ճարտարապետական հնութեանց պահպանության կոմիտեի կողմէ ամենայն աշխրջութեամբ հսկողության տակ առնված են և վերանորոգման վիճակի մեջ են:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ինչպե՞ս գտաք հայրենադարձներու վիճակը:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Իմ ճանչցած ընտանիքներս, բարեկամներս և ազգականներս, որոնց հանդիպեցա և որոնց տուները այցելեցի, գտա բարձր վիճակի մեջ: Անոնք ունին իրենց տոմբերը, փոքր կամ մեծ, սրտադին կաշխատին: Աշխատողին համար հոս միշտ գործ կ'ա: Մեր Գերագլխոյ հայրենակիցները գործունյա են, աշխատասեր և հնարամիտ, որով կ'ապրին գոհացուցիչ պայմաններու մեջ:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Մայր Հայրենիքի մեջ Կ'անկատար կամ երևույթ հատկապէս տպավորած է Ձեզ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Շինարարական և գիտական նվաճումները: Ո՛չ միայն տպավորված եմ անոնցմով, այլ զարմացած՝ թե չորս տարիներ պատերազմի անդհանրով լեցված փոքր ժողովուրդ մը, կարճ ժամանակամիջոցի մը ընթացքին, ի՞նչպէս կարողացած է այդպիսի շինարարական և գիտական նվաճումներ կատարել:

ՀԱՐՑՈՒՄ.— Ձերդ Սրբազնությունը ունի՞ որեւէ պաշտոն, Մայր Հայրենիքին դեպի Անթիպիտա միադարձի իր ճանապարհի վրա:

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Թիւրքությունն այն պիտի ըլլար, որ Մայր Հայրենիքի մեջ շինարարական, տնտեսական, կրթական, արդյունաբերական և գիտական հառաջդիմութեան հետ կրտնական հոգևոր կյանքն ալ ալիքի զարգանար և ուժանորդ: Հայաստանյայց Ս. Եկեղեցին հայ ժողովուրդի էութեան մի մասն է և այդպէս ալ պետք է շարունակել:

Թ. ԹԱԿԻՅ